

Nr 145

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption, m. m.; given Stockholms slott den 30 oktober 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att

dels godkänna den vid statsrådsprotokollet över justitieärenden för den 19 september 1969 fogade överenskommelsen om ändring av den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap,

dels antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Lennart Geijer

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner överenskommelse om vissa ändringar i 1931 års nordiska äktenskapskonvention. Ändringarna innebär främst förenkling av reglerna om äktenskaps ingående i internordiska sammanhang. Överenskommelsen förutsätter en ändring i 1904 års lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption. Lagändringen innebär att Kungl. Maj:t får ett mera vidsträckt bemyndigande att efter överenskommelse med annan nordisk stat besluta om avvikelser från lagens regler.

**Förslag
till
Lag**

om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption

Härigenom förordnas, att 7 kap. 5 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption skall ha nedan angivna lydelse.

(*Nuvarande lydelse*)

(*Föreslagen lydelse*)

7 KAP.

5 §.¹

Konungen äger, efter avtal med Danmark, Finland, Island och Norge eller med en eller flera av dessa stater, *med avseende å undersåtar i fördragsslutande stat*, stadga avvikelser från de i denna lag givna bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps ingående, återgång av äktenskap, äktenskapsskillnad, hemskillnad, förmynderskap för underåriga och omyndigförklarade så ock i övrigt meddela föreskrifter i dessa hänseenden samt beträffande internationella rättsförhållanden rörande adoption.

Konungen äger, efter avtal med Danmark, Finland, Island och Norge eller med en eller flera av dessa stater, stadga avvikelser från de i denna lag givna bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps ingående, återgång av äktenskap, äktenskapsskillnad, hemskillnad, förmynderskap för underåriga och omyndigförklarade så ock i övrigt meddela föreskrifter i dessa hänseenden samt beträffande internationella rättsförhållanden rörande adoption.

Efter avtal ————— meddelade bestämmelserna.

Skall, enligt ————— främmande staten.

—————

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1949: 384.

*Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i stats-
rådet på Stockholms slott den 19 september 1969.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING,
HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER,
MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, NORLING, LÖFBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i 1931 års nordiska äktenskapskonvention, m. m.*, och anför.

Inledning

Familjerättskommittén¹ avlämnade år 1964, efter samarbete med kommittéer i Danmark, Island och Norge samt med företrädare för det finländska justitiedepartementet, betänkandet Äktenskapsrätt (SOU 1964: 34 och 35).² Betänkandet låg till grund för de ändringar i reglerna om äktenskaps ingående och upplösning som trädde i kraft den 1 juli i år (SFS 1968: 758—761). Också i Danmark, Finland och Norge har revision av motsvarande bestämmelser ägt rum. Även i Norge har ändringar trätt i kraft den 1 juli i år. För finländsk del gäller nya regler fr. o. m. den 1 december i år. I Danmark torde ändringar komma att genomföras den 1 januari 1970.

Det svenska kommittébetänkandet upptar också förslag till ändringar i den mellan de nordiska länderna gällande konventionen den 6 februari 1931 med internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (SÖ 1931: 19, 1954: 2). Förslaget, som har motsvarighet i övriga nordiska länder, rör konventionens bestämmelser om äktenskaps ingående och om återgång av äktenskap.

Efter överläggningar mellan företrädare för de nordiska ländernas justitieministerier har på grundval av de kommitterades förslag upprättats förslag till överenskommelse om ändringar i 1931 års konvention. Chefen för utrikesdepartementet kommer senare denna dag att föreslå Kungl. Maj:t att besluta om undertecknande av en överenskommelse av den ly-

¹ F. d. justitierådet Gösta Walin, ordf., advokaten Sigrid Beckman, riksdagsledamöterna Ruth Hamrin-Thorell och Erik Svedberg, justitierådet Torwald Hesser och fru Eivor Wallin; direktiv se riksdagsberättelsen 1957 s. 61.

² Ang. remissinstanserna se prop. 1968: 136 s. 19.

delse som förslaget innehåller. Överenskommelsen skall ratificeras och träda i kraft den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det att samtliga fördragsslutande stater deponerat sina ratifikationshandlingar. Överenskommelsen torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Jag anhåller nu att få ta upp frågan om svenskt tillträde till överenskommelsen och om den lagstiftning som påkallas därav.

Nuvarande ordning

Våra allmänna internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskaps ingående och upplösning finns i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption. I fråga om äktenskaps ingående gäller att svensk medborgare får gifta sig på utrikes ort bara om han enligt svensk lag har rätt att ingå äktenskapet (1 kap. 1 §). Vill utlänning gifta sig inför svensk myndighet, skall hans rätt att ingå äktenskapet prövas enligt lagen i den stat han tillhör eller enligt annan lag som hemlandets lag hänvisar till (1 kap. 2 §). Om han sedan minst två år har hemvist i Sverige, kan dock på begäran svensk lag tillämpas vid hindersprövningen (7 kap. 4 a §). När utländsk medborgare skall gifta sig inför svensk myndighet i Sverige, tillämpas svensk lag i fråga om formen för äktenskapets ingående (1 kap. 4 §). Beträffande återgång av äktenskap, som i behörig form har ingåtts mellan utländska medborgare, gäller som huvudregel att äktenskap kan dömas att återgå, om det föreligger återgångsskäl såväl enligt svensk lag som enligt lagen i den stat makarna tillhörde vid äktenskapets ingående eller, om de tillhörde olika stater, enligt någondera statens lag. Kungl. Maj:t kan emellertid förordna att det får dömas till återgång enligt viss utländsk lag även om det inte föreligger återgångsskäl enligt svensk lag (2 kap. 1 §).

Kungl. Maj:t har genom särskild bestämmelse i 1904 års lag bemyndigats att, efter avtal med övriga nordiska stater eller med en eller flera av dessa, i fråga om medborgare i fördragsslutande stat föreskriva avvikelser från lagens bestämmelser om bl. a. äktenskaps ingående och återgång av äktenskap samt i övrigt meddela föreskrifter i dessa hänseenden (7 kap. 5 §). Med stöd av detta bemyndigande har i förordningen (1931: 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap föreskrivits att, såvitt angår förhållandet till övriga nordiska länder, här i landet skall gälla de i förordningen upptagna bestämmelserna. Dessa ansluter sig till 1931 års konvention.

I artikel 1 första stycket i konventionen föreskrivs att, om medborgare i en av de fördragsslutande staterna vill ingå äktenskap inför myndighet tillhörande någon av de övriga, hans rätt därtill skall prövas enligt lagen i den staten, om han sedan minst två år har hemvist där, men annars enligt

hemlandets lag. I det senare fallet får enligt andra stycket av samma artikel rätten att ingå äktenskapet styrkas genom intyg av myndighet som tillhör hemlandet (äktenskapscertifikat).

Enligt artikel 2 första stycket i konventionen gäller i fråga om lysning, däri inbegripet sättet för hindersprövning, och vigsel lagen i den stat vigselmyndigheten tillhör. Visst undantag från denna regel föreskrivs i andra stycket. Lysning enligt vigsellandets lag krävs sålunda inte, om lysning som alltjämt är giltig har fullbordats enligt lagen i någon annan av staterna samt vardera av de trolovade därvid befunnits ha rätt att ingå äktenskapet enligt den lag som i vigsellandet skall läggas till grund vid prövningen av denna fråga. Detta gäller även om bara den ena av de trolovade är medborgare i annan fördragsslutande stat än den vigselmyndigheten tillhör och den andra är medborgare i vigsellandet.

Bestämmelser om tillämplig lag i återgångsfall finns i konventionens artikel 10. Enligt första punkten skall vad i artiklarna 7—9 föreskrivs om hem- och äktenskapsskillnad äga motsvarande tillämpning beträffande återgång av äktenskap mellan dem som är och vid äktenskapets ingående var medborgare i fördragsslutande stat. De nämnda artiklarna reglerar frågor om bl. a. tillämplig lag. Frågan om orsak föreligger till återgång av äktenskap skall enligt andra punkten dock bedömas enligt den lag som var bestämmande för kärandens eller, om talan förs mot båda makarna, för enderas rätt att ingå äktenskapet.

Regler motsvarande de här återgivna konventionsbestämmelserna finns i 1, 2 och 10 §§ i 1931 års förordning.

Familjerättskommittén

De nordiska kommitterade är eniga om att konventionens regler om ingående av äktenskap är förenade med vissa nackdelar. Till följd av den ökande rörligheten över gränserna måste lysningsmyndigheterna i allt flera fall tillämpa främmande lag vid hindersprövningen. Vidare kan lysning i ett nordiskt land i vissa fall inte läggas till grund för vigsel i annat nordiskt land. Misstag i fråga om lysnings giltighet i det avsedda vigsellandet kan vålla de trolovade och deras anhöriga avsevärda olägenheter. Bestämmelserna i ämnet medför också tillämpningssvårigheter för vigselmyndigheterna. Det föreligger därför ett klart behov av enklare och mera rationella bestämmelser om äktenskaps ingående i internordiska sammanhang.

Enligt de kommitterades mening är det av praktisk betydelse att hindersprövningen i största möjliga utsträckning kan ske enligt lysningslandets lag. De nordiska bestämmelserna om äktenskapshindrar är redan nu så enhetliga att en betydande liberalisering av konventionens regler är möjlig. De olikheter som kan komma att stå kvar sedan det pågående reformar-

betet avslutats i alla nordiska länder torde dock hindra att lysningslandets lag utan vidare görs tillämplig för trolovad som är medborgare i annat nordiskt land. I syfte att förebygga att de nationella bestämmelserna om äktenskapshinder kringgås bör därför krävas att trolovad, som är medborgare i ett nordiskt land och söker lysning i annat nordiskt land, har viss anknytning till det senare landet för att dess lag skall få tillämpas vid hindersprövningen.

I fråga om valet av anknytningsmoment anser familjerättskommittén att det enligt den svenska lydelsen nu gällande kravet på minst tvåårigt hemvist i ett land för att dess lag skall få tillämpas ger konventionen en snävare räckvidd än som är önskvärt och rimligt med hänsyn till rättslikheten mellan de nordiska länderna. Kravet bör därför mildras. Härvid ligger det kanske närmast till hands att fordra enbart hemvist i lysningslandet. Det kan emellertid vara svårt att bedöma om en lysningssökande är bosatt i lysningslandet under sådana förhållanden att han fått hemvist där. Kommittén förordar därför att bosättningen väljs som grundläggande anknytningsmoment. Även med en sådan regel torde man i stort sett förebygga kringgående av annat nordiskt lands hinderslagstiftning. Kostnaderna för flyttning och bosättning i främmande land samt de olägenheter och svårigheter som är förenade med ett sådant steg torde avhålla från skenåtgärder. Konsekvenserna av att äktenskapshinder någon gång kringgås kan f. ö. inte betecknas som allvarliga från allmän synpunkt. Beträffande bosättningsbegreppet närmare innebörd anför kommittén att en helt kortvarig vistelse inte bör anses tillräcklig för att grunda bosättning i konventionens mening. En trolovad kan inte utan vidare anses bosatt i Sverige därför att han har kyrkobokförts här. Vid hindersprövningen bör en reell prövning ske beträffande bosättningen och avsteg från kyrkobokföringen kunna äga rum, om det finns särskilda skäl att anta att vistelsen här är tillfällig. I de danska och norska konventionstexterna motsvaras del svenska uttrycket »hemvist» av uttrycken »bosat» resp. »bosatt», och någon ändring härvidlag föreslås inte.

Enligt de kommitterades mening bör lysningslandets lag till en början kunna tillämpas vid hindersprövning beträffande trolovad som är bosatt i det landet men medborgare i annat nordiskt land. Är en av de trolovade bosatt i lysningslandet, bör vidare dess lag kunna tillämpas också beträffande den andra trolovade, förutsatt att han är medborgare i nordiskt land. Detta bör gälla oavsett om den i lysningslandet bosatte kontrahenten är medborgare i detta land eller i annan fördragsslutande stat eller i utomnordisk stat. Trolovad som är medborgare i annan nordisk stat än lysningslandet bör dock ha rätt att kräva att frågan om hans behörighet att ingå äktenskapet prövas enligt lagen i hans hemland. Är ingen av de trolovade bosatt i lysningslandet bör i fråga om nordiska medborgare hemlandets lag tillämpas. Beträffande den som inte är medborgare i fördragsslutande stat

får frågan om tillämplig lag bedömas enligt de allmänna internationellt privaträttsliga reglerna i lysningslandet.

De kommitterade anser att lysningsmyndigheten bör kunna kräva att trolovads hindersfrihet styrks genom äktenskapscertifikat, när lagen i annat nordiskt land skall tillämpas. Svenska lysningsmyndigheter, som i många fall har erfarenhet av hindersprövning enligt främmande lag, bör dock enligt familjerättskommitténs mening lämpligen underlåta att kräva företeende av certifikat, om inga särskilda svårigheter föreligger. Hindersprövningen sker då enligt de allmänna bestämmelser som nu finns i förordningen (1915: 484), huru utländsk undersåte, som vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, må styrka, att hinder mot äktenskapets avslutande ej är för handen. Föreligger enligt den främmande lag som tillämpas dispensabelt äktenskapshinder, bör enligt sakens natur dispensfrågan alltså kunna prövas av myndighet som är behörig enligt samma lag. Kommittén anser det emellertid inte uteslutet att dispensprövningen, oavsett vilken lag som tillämpas, kan få företas antingen i trolovads hemland eller i lysningslandet.

I övrigt bör i fråga om lysningen gälla lagen i den stat lysningsmyndigheten tillhör. Härmed avses både sättet för hindersprövningen och frågan om hindersprövningen skall vara förenad med kungörande samt hur sådant kungörande skall ske. Med lysning bör i konventionen jämnställas också särskild hindersprövning som utan offentliggörande äger rum i fördragsslutande stat.

De kommitterade föreslår att artikel 1 i konventionen utformas i enlighet med det sagda.

Eftersom bestämmelserna om äktenskapshinder efter reformarbetets avslutande kan väntas bli i huvudsak likartade i de nordiska länderna, bör vigsel mellan nordiska medborgare alltid kunna äga rum i ett nordiskt land på grundval av giltig lysning i annat nordiskt land. Det kan enligt familjerättskommitténs mening vara mera tveksamt om detsamma bör gälla, när en av de trolovade eller båda är medborgare i utomnordisk stat. Beträffande utländsk medborgare som vill ingå äktenskap inför svensk myndighet gäller som huvudregel enligt 1 kap. 2 § 1904 års lag att hans rätt att ingå äktenskapet skall prövas enligt lagen i den stat han tillhör. Motsvarande gäller i Finland, medan frågan i de västnordiska länderna i princip skall bedömas enligt lagen i den stat där vederbörande har sitt hemvist. Om lysning för icke-nordisk medborgare har ägt rum i Danmark, Island eller Norge, finns det alltså inga garantier för att hans rätt att ingå äktenskapet har prövats enligt den lag som skall läggas till grund för rätten till vigsel i Finland eller Sverige. I förhållandet mellan de nordiska länderna synes det dock naturligt att lägga avgörande vikt vid hindersprövningen och fästa mindre avseende vid var vigseln äger rum. Lysning för icke-nordisk medborgare som har ägt rum i fördragsslutande stat och

berättigar till vigsel där bör kunna få samma verkan i övriga fördragsslutande stater. En sådan ordning förutsätter att 7 kap. 5 § i 1904 års lag ändras så att det blir möjligt att även beträffande icke-nordiska medborgare avvika från bestämmelserna i 1 kap. 2 § samma lag.

I enlighet med önskemål från norsk sida bör konventionen innehålla en bestämmelse om att befrielse från lysning som beviljats av myndighet i fördragsslutande stat skall gälla även i annan sådan stat. När vigsel på grund av dispens eller särskild undantagsbestämmelse skall förrättas utan lysning, bör bestämmelserna i artikel 1 om tillämplig lag äga motsvarande tillämpning vid den hindersprövning som ankommer på vigselmyndigheten. Beträffande vigsel bör i övrigt vigsellandets lag gälla. Frågan om vigsel kan förrättas utan föregående lysning eller därmed jämställd hindersprövning bör sålunda bedömas enligt vigsellandets lag.

Artikel 2 i konventionen bör utformas i enlighet med det sagda.

De kommitterade föreslår vidare vissa jämkningar i bestämmelserna om återgång i konventionens artikel 10. För ena maken talan om återgång, bör frågan om det finns orsak till återgång bedömas enligt den lag som tillämpades vid prövningen av kärandens rätt att ingå äktenskapet. Om återgångstalan förs från det allmännas sida mot båda makarna, bör för bifall till talan krävas att den åberopade omständigheten är återgångsgrundande enligt envar lag som tillämpats vid hindersprövningen. Prövades makarnas rätt att ingå äktenskapet enligt olika lagar, skall alltså orsak till återgång föreligga enligt båda lagarna. Detta förslag innebär en viss begränsning av möjligheterna att framtvunga återgång mot båda makarnas vilja.

Remissyttrandena

De föreslagna ändringarna har uttryckligen lämnats utan erinran av *länsstyrelsen i Gävleborgs län, domkapitlen i Uppsala, Linköping, Lund, Karlstad och Luleå samt Föreningen Sveriges häradshövdingar och Föreningen Sveriges stadsdomare.*

Kommitténs val av bosättningen som anknytningsmoment i fråga om tillämplig lag vid hindersprövning möter vissa erinringar från hovrättshåll. *Svea hovrätt* godtar i och för sig förslaget men befarar tillämpningssvårigheter. Hovrätten ifrågasätter om inte i enkelhetens intresse bosättning bör anses föreligga, när kyrkobokföring har ägt rum, såvida annat inte är uppenbart. *Göta hovrätt* anser att anknytningsmomentet är allför diffust. Ordet »bosat» som förekommer i de danska och norska konventionstexterna markerar dessutom en fastare anknytning till en ort än det svenska »bosatt». Hovrätten föreslår att uttrycket »stadigvarande vistas» används.

Svea hovrätt kritiserar också kommitténs uttalanden om ordningen för dispens- eller tillståndsprövning beträffande äktenskapshinder. Det är otillfredsställande om sådan prövning skulle kunna företas antingen i hemlan-

det eller i lysningslandet, oavsett vilken lag som tillämpas. Konventionen bör innehålla föreskrift om att prövningen förbehålls myndighet i det land vars lag skall tillämpas.

Departementschefen

Svensk rätts allmänna internationellt privaträttsliga regler om äktenskaps ingående och upplösning finns i 1904 års lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption. Lagen bygger på den s. k. nationalitetsprincipen, som innebär att medborgarskapslandets lag normalt skall tillämpas. Enligt särskild regel i 7 kap. 5 § lagen kan emellertid Kungl. Maj:t, efter avtal med en eller flera andra nordiska länder, föreskriva avvikelser från lagens bestämmelser i fråga om medborgare i fördragsslutande stat.

1931 års äktenskapskonvention mellan de nordiska länderna grundas i stor utsträckning på principen att domicillandets, dvs. hemvistlandets, lag skall tillämpas. Detta är också naturligt med hänsyn till den nära samhörigheten mellan dessa länder. Konventionens regler har införlivats med svensk rätt genom 1931 års förordning om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

Domicilprincipen tillämpas inte utan inskränkningar i förhållandet mellan de nordiska länderna. I fråga om äktenskaps ingående gäller sålunda att, om medborgare i ett nordiskt land vill gifta sig inför myndighet i annat nordiskt land, frågan om hinder möter mot äktenskapet skall prövas enligt vigsellandets lag bara under förutsättning att den trolovade haft hemvist i det landet sedan minst två år. I annat fall tillämpas medborgarskapslandets lag. Vederbörande myndighet måste därför pröva den ibland vanskliga frågan om hemvistets varaktighet. Även den i förekommande fall nödvändiga tillämpningen av främmande lag kan vålla svårigheter.

Konventionen innebär vidare att lysning, inbegripet sättet för hindersprövning, och vigsel i allmänhet måste ske i samma land. Lysning i ett land får läggas till grund för vigsel i annat land bara under förutsättning att bägge de trolovade vid lysningen befunnits ha rätt att ingå äktenskapet enligt samma lag som skall tillämpas vid frågans prövning i vigsellandet. Detta innebär exempelvis att vigsel kan förrättas i Sverige efter lysning i Finland mellan två i Finland bosatta finländska medborgare eller mellan en finländsk medborgare bosatt i Finland och en svensk medborgare bosatt i Sverige. Konventionen reglerar däremot inte det fallet att två medborgare i samma nordiska stat vill vigas i hemlandet efter lysning i annat nordiskt land. Och för den som har tvåårigt hemvist i annan nordisk stat än den där han är medborgare kan lysning i domicillandet inte läggas till grund för vigsel i annat nordiskt land eller omvänt. Misstag i fråga om lysnings giltighet i vigsellandet kan vålla de trolovade och deras anhöriga av-

sevärda olägenheter. Det kan uppenbarligen också vara svårt för vigselmyndigheten att tolka och tillämpa bestämmelserna om rätten till vigsel på grundval av lysning i annat nordiskt land. De nu angivna olägenheterna blir alltmer framträdande till följd av den under senare år allt livligare flyttningen mellan de nordiska länderna.

På grund av vad nu har anförts delar jag de nordiska kommitterades uppfattning att det föreligger ett starkt behov av enklare och mera rationella regler om äktenskaps ingående i internordiska sammanhang. De kommitterades förslag avser att tillgodose detta behov. Förslaget innebär i huvudsak att, om medborgare i ett nordiskt land söker lysning hos myndighet tillhörande annat sådant land, hans rätt att ingå äktenskapet skall kunna prövas enligt lysningslandets lag, så snart någon av de trolovade är bosatt där. Trolovad som är medborgare i annat nordiskt land än lysningslandet skall dock alltid kunna åberopa hemlandets lag. Vidare skall lysning i nordiskt land alltid berättiga till vigsel i annat sådant land oavsett de trolovades medborgarskap.

Den föreslagna ordningen förutsätter att de nordiska ländernas lagstiftning om äktenskapshinder är i stort sett enhetlig. Denna förutsättning måste anses uppfylld i och med den inledningsvis nämnda revisionen av hindersreglerna. Nämnvärda olikheter kommer att kvarstå främst i fråga om äktenskapsåldern. Åldersgränsen för män är numera 18 år i Finland, Norge och Sverige. I Danmark torde en sänkning av åldersgränsen från 21 till 20 år komma att genomföras den 1 januari 1970. Den kvinnliga åldersgränsen är 17 år i Finland men 18 år i övriga länder. Vidare kan här nämnas att äktenskap mellan ett syskon och ett annat syskons avkomling, till skillnad mot vad som är fallet t. ex. i vårt land, även i fortsättningen blir indispen-sabelt äktenskapshinder i Finland.

De föreslagna konventionsändringarna, som i allmänhet godtagits vid den svenska remissbehandlingen, är enligt min mening i allt väsentligt välgrundade. Överenskommelsen överensstämmer med förslaget bortsett från vissa avvikelser av huvudsakligen redaktionell natur. Bl. a. har beaktats att lysningen som civilrättsligt institut hos oss ersatts med fristående hindersprövning utan obligatoriskt kungörelseförfarande. Motsvarande ändring torde komma att genomföras i Danmark.

Beträffande överenskommelsens närmare innehåll får jag anföra följande.

Artikel 1 innehåller bestämmelser om tillämplig lag vid hindersprövning hos myndighet tillhörande ett nordiskt land beträffande medborgare i annat nordiskt land. Enligt huvudregeln skall myndigheten tillämpa sitt lands lag, om någon av de trolovade har hemvist i landet, men annars lagen i den stat där den trolovade är medborgare. Vid hindersprövning inför svensk myndighet kan alltså svensk lag tillämpas beträffande en medborgare i annat nordiskt land, om antingen denne själv, båda kontrahenterna eller bara den andra kontrahenten har hemvist i Sverige. I sistnämnda

fall är det likgiltigt, om medkontrahenten är svensk medborgare eller medborgare i annat nordiskt land eller i utomnordisk stat. Är medkontrahenten svensk eller utomnordisk medborgare, bedöms hans rätt att ingå äktenskapet enligt giftermålsbalkens bestämmelser resp. svensk rätts allmänna internationellt privaträttsliga regler.

Den angivna huvudregeln avviker från de kommitterades förslag sakligt sett bara i fråga om valet av anknytningsmoment. Man har från finländsk sida hänvisat till att en föreskrift om anknytning genom hemvist har motsvarighet i andra delar av konventionen, som nu lämnas oförändrade, och ansett det kunna leda till begreppsförvirring, om man i enlighet med de finländska och svenska kommittéförslagen inför bosättningen som anknytningsmoment i artikel 1. Viss kritik mot förslaget i denna del har också framkommit vid den svenska remissbehandlingen. Någon ändring av den danska och norska terminologin är inte aktuell.

De kommitterades tanke att medborgare i ett nordiskt land aldrig skall vara skyldig att underkasta sig de materiella hindersbestämmelserna i annat nordiskt land återspeglas i överenskommelsen. Trolovad kan alltså vid hindersprövning i annat nordiskt land än hemlandet alltid påkalla tillämpning av medborgarskapslandets lag, även om lagen i det land där hindersprövningen sker enligt huvudregeln får tillämpas. Görs sådan framställning kan myndigheten kräva att den trolovade styrker sin behörighet att ingå äktenskapet genom intyg, utfärdat av myndighet i hemlandet. Härigenom undviks de olägenheter som kan vara förenade med att myndigheten måste tillämpa främmande lag.

Familjerättskommittén har uttalat sig för att prövning av frågan om dispens från äktenskapshinder alltid bör kunna få företas antingen i trolovads hemland eller i det land där hindersprövningen sker. Uttalandet har kritiserats av Svea hovrätt. I likhet med hovrätten anser jag att prövningen bör förbehållas myndighet tillhörande den stat vars lag tillämpas. Detta torde emellertid i avsaknad av bestämmelse i annan riktning följa av sakens natur. Någon uttrycklig föreskrift i ämnet har därför inte tagits upp i överenskommelsen.

Artikel 1 föreskriver slutligen att beträffande hindersprövning och lysning i övrigt skall gälla lagen i den stat vederbörande myndighet tillhör. Den nationella lagstiftningen bestämmer sålunda liksom f. n. hos vilken myndighet ansökan får göras och hur förfarandet skall anordnas.

Har hindersprövning eller lysning ägt rum hos myndighet i fördragsslutande stat skall enligt artikel 2 rättsakten under sin giltighetstid alltid kunna läggas till grund för vigsel i annan sådan stat. Ny hindersprövning eller lysning i vigsellandet krävs alltså inte. Vigselförrättaren måste dock självfallet iaktta den i alla nordiska äktenskapslagar föreskrivna skyldigheten att vägra vigsel, om han vet att hinder föreligger mot äktenskapet.

Det har under de nordiska överläggningarna rått enighet om att utomnordiska medborgare bör jämnställas med nordiska i fråga om verkan av

hindersprövning eller lysning i annat nordiskt land. Jag anser det för egen del naturligt att en hindersprövning eller lysning, som i ett nordiskt land ägt rum för utomnordisk medborgare enligt där gällande internationellt privaträttsliga regler och som i det landet får läggas till grund för vigsel, bör ha samma verkan i övriga nordiska länder. En särskild bestämmelse i ämnet har tagits in i artikel 2.

Enligt den avslutande bestämmelsen i artikel 2 i överenskommelsen skall beträffande vigsel i övrigt gälla lagen i den stat vigselmyndigheten tillhör.

Kommittéförslagets regler om verkan av dispens från lysning och om hindersprövning hos vigselmyndigheten har ansetts överflödiga och därför fått utgå. Jag vill erinra om att dessa frågor saknar praktisk betydelse för Sveriges del efter de ändringar i reglerna om äktenskaps ingående som trädde i kraft den 1 juli i år (SFS 1968: 758).

Bestämmelserna i artikel 10 om återgång av äktenskap har ändrats i enlighet med de kommitterades förslag.

Konventionsändringarna avses träda i kraft den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det att samtliga fördragsslutande stater deponerat sina ratifikationshandlingar. Efter önskemål från dansk sida innehåller överenskommelsen vissa särskilda regler rörande konventionens tillämpning på Grönland och Färöarna.

Jag anser att Sverige bör tillträda överenskommelsen. Härför krävs riksdagens godkännande. Vidare fordras en ändring i 1904 års lag. Som tidigare har framgått är bemyndigandet i 7 kap. 5 § nämnda lag för Kungl. Maj:t att besluta om avvikelser från lagens regler f. n. begränsat till att gälla i förhållande till medborgare i nordiskt land. De föreslagna konventionsändringarna innebär bl. a. att vigsel mellan icke-nordiska medborgare skall kunna ske i Sverige på grundval av giltig hindersprövning eller lysning i annat nordiskt land. Som familjerättskommittén har framhållit förutsätter en sådan ordning att bemyndigandet i 7 kap. 5 § vidgas. I likhet med familjerättskommittén förordar jag att den nuvarande begränsningen tas bort. Ändringen bör träda i kraft den dag Kungl. Maj:t förordnar.

De ändringar i 1931 års förordning om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap, som föranleds av konventionsändringarna, kräver inte riksdagens medverkan och torde få anmälas senare.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändring i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption*. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*.¹

Jag hemställer att lagrådets utlåtande över lagförslaget inhämtas enligt 87 § regeringsformen genom utdrag av protokollet.

¹ Bilagan, som är likalydande med det vid propositionen fogade förslaget, har utslutits här.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af den nordiske konvention af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål.

Regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige har aftalt, at artiklerne 1, 2 og 10 i den nordiske konvention af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål skal affattes således:

Artikel 1.

Søger en statsborger i en kontraherende stat prøvelse af ægteskabsbetingelserne eller lysning hos en af de andre stater myndigheder, prøves hans ret til at indgå ægteskab efter loven i denne stat, såfremt en af parterne er bosat der, og ellers efter loven i den stat, hvor han har statsborgerret. Den sidstnævnte lov skal dog altid anvendes, når den pågældende anmoder derom. Skal retten til at indgå ægteskab prøves efter statsborgerlandets lov, kan vedkommende myndighed kræve, at retten godtgøres ved ægteskabsattest udstedt af statsborgerlandets myndigheder.

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välinen sopimus 6 päivänä helmikuuta 1931 tehdyn, avioliittoa, lapseksiottamista ja holhoususta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän pohjoismaisen sopimuksen muuttamisesta.

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan hallitukset ovat sopineet, että 6 päivänä helmikuuta 1931 tehdyn, avioliittoa, lapseksiottamista ja holhoususta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän pohjoismaisen sopimuksen 1, 2 ja 10 artikla muutetaan näin kuuluviksi:

1 artikla

Milloin jonkin sopimusvaltion kansalainen hakee avioesteiden tutkimista tai kuuluttamista toisen sopimusvaltion viranomaiselta, tutkitaan hänen oikeutensa mennä avioliittoon tämän valtion lain mukaan, jos jommailakummalla kihlantuista on siellä kotipaikka, mutta muuten hänen kotimaansa lain mukaan. Viimeksi mainittua lakia on kuitenkin aina sovellettava, jos hakija sitä vaatii. Jos kotimaan lakia on sovellettava, asianomainen viranomainen voi velvoittaa hakijan selvittämään oikeutensa mennä avioliittoon esittämällä siitä kotimaan viranomaisen todistuksen.

Överenskommelse mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige om ändring av den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap.

Regeringarna i Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige ha överenskommit, att artiklarna 1, 2 och 10 i den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap skola ha följande lydelse:

Artikel 1

Söker medborgare i fördragsslutande stat hindersprövning eller lysning till äktenskap hos myndighet tillhörande annan sådan stat, prövas hans rätt att ingå äktenskapet enligt lagen i den staten, om någon av de trolovade har sitt hemvist där, men annars enligt hemlandets lag. Sistnämnda lag skall dock alltid tillämpas, om sökanden begär det. Skall hemlandets lag tillämpas, kan vederbörande myndighet ålägga sökanden att styrka sin rätt att ingå äktenskapet genom intyg från myndighet tillhörande hemlandet.

Samkomulag milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um breyting á Norðurlandasamningnum frá 6. febrúar 1931 um alþjóðleg einkamálaréttarákvæði um hjúskap, ættleiðingu og lögráð.

Ríkisstjórnir Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar hafa orðið ásáttar um, að 1., 2. og 10. gr. í Norðurlandasamningnum frá 6. febrúar 1931 um alþjóðleg einkamálaréttarákvæði um hjúskap, ættleiðingu og lögráð skuli hljóða þannig:

1. gr.

Nú óskar ríkisborgari einhvers samningsríkjanna könnunar á hjónavígsluskið um eða lýsingar hjá stjórnvaldi einhvers hinna ríkjanna, og skal þá kanna rétt hans til að ganga í hjúskap eftir lögum þess ríkis, enda eigi annað hjónaefna þar heimili, en ella eftir lögum þess ríkis, þar sem hann á ríkisfang. Ætíð skal þó heita lögum þess ríkis, sem hjónaefnið á ríkisfang í, ef það óskar þess. Nú skal kanna rétt til að ganga í hjúskap eftir lögum þess ríkis, þar sem hjónaefni á ríkisfang, og getur hlutaðeigandi stjórnvald þá krafist þess, að rétturinn sé sannaður með vottorði, sem

Överenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om endring av den nordiske konvensjon 6. februar 1931 inneholdende internasjonal-privatrettslige bestemmelser om ekteskap, adopsjon og vergemål.

Regjeringene i Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige har avtalt at artiklene 1, 2 og 10 i den nordiske konvensjon 6. februar 1931 inneholdende internasjonal-privatrettslige bestemmelser om ekteskap, adopsjon og vergemål skal lyde:

Artikkel 1.

Søker statsborger i en kontraherende stat prøving av ekteskapsvilkårene eller lysing hos en av de andre staters myndigheter, blir hans rett til å inngå ekteskap å prøve etter loven i denne stat, såframt en av brudfolkene er bosatt der, og ellers etter loven i den stat hvor han har statsborgerrett. Sistnevnte lov skal likevel alltid anvendes om vedkommende søker krever det. Skal retten til å inngå ekteskap prøves etter statsborgerlandets lov, kan vedkommende myndighet kreve at retten godtgjøres ved ekteskapsattest utstedt av statsborgerlandets myndigheter.

Överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om ändring av den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap.

Regeringarna i Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge har överenskommit, att artiklarna 1, 2 och 10 i den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap skall ha följande lydelse:

Artikel 1.

Söker medborgare i fördragsslutande stat hindersprövning eller lysning till äktenskap hos myndighet tillhörande annan sådan stat, prövas hans rätt att ingå äktenskapet enligt lagen i den staten, om någon av de trolovade har sitt hemvist där, men annars enligt hemlandets lag. Sistnämnda lag skall dock alltid tillämpas, om sökanden begär det. Skall hemlandets lag tillämpas, kan vederbörande myndighet ålägga sökanden att styrka sin rätt att ingå äktenskapet genom intyg från myndighet tillhörande hemlandet.

Om prøvelsen og lysning-
en gælder i øvrigt loven i
den stat, som vedkommen-
de myndighed tilhører.

Artikel 2.

Har prøvelse af ægte-
skabsbetingelserne eller lys-
ning fundet sted hos en
kontraherende stats myn-
dighed, kan vielse, så læn-
ge prøvelsen eller lysning-
en er gyldig, foretages af
en anden kontraherende
stats myndighed uden for-
nyet prøvelse eller lysning.
Dette gælder, uanset om
parterne har statsborgerret
i en kontraherende stat.

Om vielsen gælder i øv-
rigt loven i den stat, som
vielsesmyndigheden tillhø-
rer.

Artikel 10.

Med hensyn til sager om
omstødelse af ægteskab
mellem personer, som er og
ved ægteskabets indgåelse
var statsborgere i de kon-
traherende stater, finder
bestemmelserne i artikler-
ne 7—9 tilsvarende anven-
delse. Spørgsmålet om,
hvorvidt betingelserne for
omstødelse er til stede, skal
dog, hvis sagen rejses af en
af ægtefællerne, bedømmes
efter den lov, som blev an-
vendt ved bedømmelsen af
sagsøgerens ret til at ind-
gå ægteskabet. Bliver sagen
rejist mod begge ægtefæller,
kan omstødelse ikke finde
sted, medmindre den om-

Avioesteiden tutkimisesta
sekä kuuluttamisesta on
muutoin voimassa sen val-
tion laki, johon tutkija- tai
kuulutusviranomainen kuu-
luu.

2 artikla

Jos avioesteiden tutkimi-
nen tai kuuluttaminen on
tapahtunut jonkin sopimus-
valtion viranomaisen toi-
mesta, voi toisen sopimus-
valtion viranomainen, niin
kauan kuin avioesteiden
tutkiminen tai kuutus on
voimassa, toimittaa vihki-
misen ilman uutta avioes-
teiden tutkimista tai kuu-
luttamista. Mitä tässä on sa-
nottu, on voimassa, vaikka
kihlatut eivät olisi minkään
sopimusvaltion kansalaisia.

Vihkimisestää on muutoin
voimassa sen valtion laki,
johon vihkimisviranomai-
nen kuuluu.

10 artikla

Sellaisten henkilöiden vä-
lisen avioliiton peruutumi-
seen, jotka ovat ja avioliit-
toa päätettäessä olivat jon-
kin sopimusvaltion kansa-
laisia, on vastaavasti sovel-
lettava, mitä 7—9 artiklas-
sa on määrätty. Kysymys
siitä, onko peruutumispe-
ruste olemassa, on kuiten-
kin, milloin jompikumpi
puolisoista ajaa kannetta,
ratkaistava sen lain mu-
kaisesti, jota sovellettiin
tutkittaessa kantajan oike-
utta mennä avioliittoon.
Milloin kanne kohdistetaan
molempiin puolisoihin, ei
avioliittoa ole tuomittava
peruutumaan, jollei se seik-

Om hindersprövning och
lysning gäller i övrigt la-
gen i den stat prövnings-
eller lysningsmyndigheten
tillhör.

Artikel 2

Har hindersprövning el-
ler lysning ägt rum hos
myndighet tillhörande för-
dragsslutande stat, kan vig-
sel, så länge hinderspröv-
ningen eller lysningen äger
giltighet, förrättas av myn-
dighet tillhörande annan
fördragsslutande stat utan
ny hindersprövning eller
lysning. Detta gäller oavsett
om de trolovade äro med-
borgare i fördragsslutande
stat.

Om vigsel gäller i övrigt
lagen i den stat vigselmyn-
digheten tillhör.

Artikel 10

Beträffande återgång av
äktenskap mellan dem, som
äro och vid äktenskapets
ingående voro medborgare
i fördragsslutande stat, skall
vad i artiklarna 7—9 är fö-
reskrivet äga motsvarande
tillämpning. Frågan huru-
vida orsak till återgång är
för handen bedömes dock,
när talan föres av endera
maken, enligt den lag som
tillämpades vid prövningen
av kärandens rätt att ingå
äktenskapet. Föres talan om
återgång mot båda makar-
na, må ej dömas till åter-
gång, med mindre det åter-
gångsskäl som åberopas ut-
gör orsak till återgång en-

gefið er út af stjórnvöldum þess ríkis, sem það á ríkisfang í.

Um könnunina og lýsingu-na gilda að öðru leyti lög þess ríkis, sem hlutaðeigandi af stjórnvald heyrir til.

2. gr.

Hafi könnun á hjónavígsluskilyrðum eða lýsing átt sér stað hjá stjórnvaldi einhvers samningsríkjanna, getur stjórnvald í öðru samningsríki, meðan könnun eða lýsing er enn í gildi, framkvæmt hjónavígslu án nýrrar könnunar eða lýsingar. Gildir þetta án tillits til þess, hvort aðilarnir eiga ríkisfang í einhverju samningsríkjanna.

Um hjónavígsluna gilda að öðru leyti lög þess ríkis, sem vígslumaðurinn heyrir til.

10. gr.

Um úrskurð mála um ógildingu hjúskapar hjóna, sem eiga ríkisfang í samningsríkjunum, og áttu ríkisfang þar, er þau gengu í hjúskapinn, skal beita ákvæðum 7.—9. gr. eftir því sem við á. Ef mál er höfðað af öðru hjóna, skal þó meta skilyrði til ógildingar eftir þeim lögum, sem beitt var við ákvörðun á rétti sækjanda til að ganga í hjúskapinn. Ef mál til ógildingar er höfðað gegn báðum hjónunum, nær ógilding ekki fram að ganga, nema ógildingarástæða sú, sem uppi er höfð, veiti heimild til ógildingar eftir löggjöf þeirra sömu

Om prøvingen og lysingen gjelder for øvrig loven i den stat som vedkommende myndighet tilhører.

Artikkel 2.

Har prøving av ekteskapsvilkårene eller lysing funnet sted hos en kontraherende stats myndighet, kan vigsel, så lenge prøvingen eller lysingen er gyldig, foretas av en annen kontraherende stats myndighet uten ny prøving eller lysing. Dette gjelder uansett om brudefolkene har statsborgerrett i en kontraherende stat.

Om vigselen gjelder for øvrig loven i den stat som vigselmyndigheten tilhører.

Artikkel 10.

Med hensyn til saker om omstøting av ekteskap mellom personer som er, og ved giftermålet var, statsborgere i de kontraherende stater, får bestemmelsene i artiklene 7—9 tilsvarende anvendelse. Spørsmålet om vilkårene for omstøting er til stede, skal likevel, når saken blir reist av en av ektefellene, bedømmes etter den lov som ble lagt til grunn ved prøvingen av saksøkerens rett til å inngå ekteskapet. Blir saken reist mot begge ektefeller, kan omstøting ikke finne sted, med mindre den omstøtingsgrunn som påropes,

Om hindersprövning och lysning gäller i övrigt lagen i den stat prövnings- eller lysningsmyndigheten tillhör.

Artikel 2.

Har hindersprövning eller lysning ägt rum hos myndighet tillhörande fördragsslutande stat, kan vigsel, så länge hindersprövningen eller lysningen äger giltighet, förrättas av myndighet tillhörande annan fördragsslutande stat utan ny hindersprövning eller lysning. Detta gäller oavsett om de trolovade äro medborgare i fördragsslutande stat.

Om vigsel gäller i övrigt lagen i den stat vigselmyndigheten tillhör.

Artikel 10.

Beträffande återgång av äktenskap mellan dem, som äro och vid äktenskapets ingående voro medborgare i fördragsslutande stat, skall vad i artiklarna 7—9 är föreskrivet äga motsvarande tillämpning. Frågan huruvida orsak till återgång är för handen bedömes dock, när talan föres av endera maken, enligt den lag som tillämpades vid prövningen av kärandens rätt att ingå äktenskapet. Föres talan om återgång mot båda makarna, må ej dömas till återgång, med mindre det återgångsskäl som åberopas utgör orsak

støddelsesgrund, som påberåbes, giver grundlag for omstøddelse efter loven i hver af de stater, hvis lovgivning blev anvendt ved bedømmelsen af ægtefællernes ret til at indgå ægteskab.

Denne overenskomst skal ratificeres og ratifikationsdokumenterne deponeres i det svenske udenrigsministerium.

Overenskomsten træder i kraft den 1. januar eller den 1. juli, efter at samtlige kontraherende stater har deponeret deres ratifikationsdokumenter.

Det danske justitsministerium kan efter forhandling med de øvrige kontraherende staters justitsministerier bestemme, at konventionen af 6. februar 1931 med senere ændringer skal gælde for Grønland. For konventionens anvendelse for Færøerne og Grønland kan det danske justitsministerium efter iagttagelse af samme fremgangsmåde fastsætte sådanne afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold måtte tilsige.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede undertegnet denne overenskomst.

Udfærdiget i Stockholm den 1969, i et eksemplar på hvert af følgende sprog: dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk, for så vidt angår svensk i to tekster, en fra Finland og en fra Sverige.

ka, johon peruutumista koskeva vaatimus perustuu, ole peruutumisperusteena kussakin sellaisen valtion laisissa, jota sovellettiin tutkittaessa puolisoitten oikeutta mennä avioliittoon.

Tämä sopimus on ratifioitava ja ratifioimisasiakirjat on talletettava Ruotsin ulkoasiaindepartementtiin.

Sopimus tulee voimaan sen tammi- tai heinäkuun 1 päivänä, joka lähinnä seuraa sen jälkeen kun kaikki sopimusvaltiot ovat tallettaneet ratifioimisasiakirjansa.

Tanskan oikeusministeriö voi, neuvoteltuaan muiden sopimusvaltioiden oikeusministeriöiden kanssa, määrätä, että 6 päivänä helmikuuta 1931 tehtyä sopimusta siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen on sovellettava myös Grönlannissa. Sovellettaessa sopimusta Fär-saarilla ja Grönlannissa voi Tanskan oikeusministeriö mainittua menettelyä noudattaen vahvistaa tehtävissä sellaisia poikkeuksia, joita Fär-saarten tai Grönlannin erityiset olot voivat edellyttää.

Tämän vakuudeksi ovat valtuutetut allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Laadittu Tukholmassa päivänä kuuta 1969 yhtenä suomen-, islannin-, norjan-, ruotsin- ja tanskankielisenä kappaleena, jossa ruotsiksi on kaksi tekstiä, toinen Suomea ja toinen Ruotsia varten.

ligt lagen i envar stat vars lag tillämpades vid prövningen av makarnas rätt att ingå äktenskapet.

Denna överenskommelse skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna deponeras i svenska utrikesdepartementet.

Överenskommelsen träder i kraft den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det att samtliga fördragsslutande stater deponerat sina ratifikationshandlingar.

Danska justitieministeriet kan efter förhandling med de övriga fördragsslutande staternas justitieministerier bestämma att konventionen av den 6 februari 1931 med senare ändringar också skall äga tillämpning på Grönland. För konventionens tillämpning på Färöarna och Grönland kan danska justitieministeriet efter iakttagande av samma tillvägagångssätt fastställa sådana avvikelser som de särskilda färöiska eller grönländska förhållandena må kräva.

Till bekräftelse härav ha undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Stockholm den 1969, i ett exemplar på finska, danska, isländska, norska och svenska språken, och försåvitt angår svenska språket i två texter, en för Finland och en för Sverige.

rikja og réttur hjónanna til að ganga í hjúskap var ákvarðaður eftir.

Samkomulag þetta skal fullgilda og skal afhenda fullgildingarskjölin sænska utanríkisráðuneytinu.

Samkomulagið gengur í gildi 1. janúar eða 1. júlí næstan eftir afhendingu fullgildingarskjala allra samningsríkjanna.

Danska dómsmálaráðuneytið getur, að höfðu samráði við dómsmálaráðuneyti hinna samningsríkjanna, ákveðið, að samningurinn frá 6. febrúar 1931 ásamt síðari breytingum skuli gilda að því er varðar Grænland. Að því er varðar beitingu samningsins í Færeyjum og á Grænlandi getur danska dómsmálaráðuneytið á sama hátt ákveðið þau frávik, sem sérstakar aðstæður í Færeyjum eða á Grænlandi kunna að krefjast.

Þessu til staðfestingar hafa undirritaðir fulltrúar undirritað samkomulag þetta.

Gert í Stokkhólmi hinn 1969, í einu eintaki á islenzku, dönsku, finnsku, norsku og sænsku, en að því er sænskuna varðar í tveimur textum, öðrum fyrir Finnland og hinum fyrir Svíþjóð.

gir grunnlag for omstøting etter loven i hver av de stater hvis lovgivning ble lagt til grunn ved prøvingen av ektefellenes rett til å inngå ekteskapet.

Denne overenskomst skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det svenske utenriksdepartement.

Overenskomsten trer i kraft 1. januar eller 1. juli etter at samtlige kontraherende stater har deponert sine ratifikasjonsdokument.

Det danske justisdepartement kan etter forhandling med de øvrige kontraherende staters justisdepartementer fastsette at konvensjonen 6. februar 1931 med senere endringer skal gjelde for Grønland. Etter samme framgangsmåte kan det danske justisdepartement bestemme at konvensjonen for Færøyene og Grønland skal gjelde med slike avvik som måtte følge av de særlige forhold der.

Til bekreftelse herav har de undertegnede befulmektigete undertegnet denne overenskomst.

Utferdiget i Stockholm den 1969 i ett eksemplar på norsk, dansk, finsk, islandsk og svensk, for så vidt angår svensk i to tekster, en for Finland og en for Sverige.

till återgång enligt lagen i envar stat vars lag tillämpades vid prövningen av makarnas rätt att ingå äktenskapet.

Denna överenskommelse skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna deponeras i svenska utrikesdepartementet.

Överenskommelsen träder i kraft den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det att samtliga fördragsslutande stater deponerat sina ratifikationshandlingar.

Danska justitieministeriet kan efter förhandling med de övriga fördragsslutande staternas justitieministerier bestämma att konventionen av den 6 februari 1931 med senare ändringar också skall äga tillämpning på Grönland. För konventionens tillämpning på Färöarna och Grönland kan danska justitieministeriet efter iakttagande av samma tillvägagångssätt fastställa sådana avvikelser som de särskilda färöiska eller grönländska förhållandena må kräva.

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Stockholm den 1969, i ett exemplar på svenska, danska, finska, isländska och norska språken, och såvitt angår svenska språket i två texter, en för Sverige och en för Finland.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 23 oktober 1969.

Närvarande:

justitierådet   NORDSTRÖM,
regeringsrådet   WALBERG,
justitierådet   WESTERLIND,
justitierådet   ULVESON.

Enligt lagrådet den 20 oktober 1969 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, den 19 september 1969, har Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skall inhämtas enligt 87 § regeringsformen över upprättat förslag till *lag om ändring i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption.*

Förslaget, som bifogas detta protokoll, föredrages inför lagrådet av hovrättsassessorn Helga Rossipal.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Ingrid Hellström

*Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i stats-
rådet på Stockholms slott den 30 oktober 1969.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Geijer, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till *lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption* samt anför.

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Som har nämnts i lagrådsremissen är lagförslaget föranlett av den vid remissprotokollet såsom bilaga 1 fogade överenskommelsen om ändring av den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga regler om äktenskap, adoption och förmynderskap.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att *dels* godkänna överenskommelsen, *dels* antaga lagförslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten